

Prevenција ovisnosti u Metkoviću

Srednjoškolci iz Metkovića najmanje konzumiraju sva sredstva ovisnosti i imaju najveći pad konzumacije unutar dvije godine kada je istraživanje provedeno. To velikim dijelom pripisujemo dugogodišnjim aktivnostima na području prevencije ovisnosti, a u sklopu projekta »Metković – zdravi grad«

U svim srednjim školama Dubrovačko-neretvanske županije provedeno je istraživanje o konzumiranju sredstava ovisnosti. Istraživanje je proveo prof. Petar Bezinović iz Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu, u suradnji s ravnateljicom županijskog Zavoda za javno zdravstvo dr. Matijom Čale Mratović i školskim liječnicima. Istraživanje je provedeno 2001. i 2003. godine na uzorku od 30 posto učenika drugih razreda svih srednjih škola i pokazalo je da je ovisnost o cigaretama, alkoholu i opojnim drogama najmanje zastupljena među srednjoškolcima u Metkoviću.

Srednjoškolci iz Metkovića najmanje konzumiraju sva sredstva ovisnosti i imaju najveći pad konzumacije unutar dvije godine kada je istraživanje provedeno. To velikim dijelom pripisujemo dugogodišnjim aktivnostima na području prevencije ovisnosti, a u sklopu projekta »Metković – zdravi grad«.

Varijable po kojima se učenici iz Metkovića razlikuju od svojih vršnjaka iz Dubrovnika, Ploča i s otoka Korčule podijelili smo na one s područja osobnosti, obitelji i škole.

Na području osobnosti mladi iz Metkovića od dokazanih zaštitnih čimbenika imaju izraženije ove osobine: ustrajnost, različitost interesa, pozitivnu opservaciju budućnosti. Izraženiji im je i sklop autonomnog, asertivnog ponašanja, u smislu odlučnosti u obrani svojih stavova, brzom oporavku od neugodnih iskustava, te učenju iz tih iskustava.

Od dokazanih rizičnih čimbenika metkovski učenici imaju izraženiji umor, bol u vratu i ramenima, vrtoglavicu, strah od neprihvatanja, češće su žalosni, izražavaju povremenu dosadu.

S učenicima se kontinuirano radilo na jačanju osobnosti od predškolskog uzrasta do danas. Poučavalo ih se odgovornom zadovoljavanju osnovnih psiholoških potreba kroz unapređenje komunikacije. Poučavalo ih se prihvaćanju različitosti, odustajanjem od kritike, percipiranjem pozitivnog i ostalim skrbnim ponašanjima u odnosu s drugim ljudima. Naučili su da je promijeniti sebe teško, a promijeniti drugu osobu nemoguće.

Također su, po principima Glasserove Teorije izbora, usvojili spoznaju da pokušaj kontrole drugih ljudi uništava odnose i donosi nesreću, dok se sreća postiže postizanjem kontrole nad vlastitim životom.

Od dokazanih zaštitnih čimbenika unutar škole, učenici iz Metkovića više od ostalih poznaju sebe i razumiju bolje druge ljude, više su razvili osobni moral i etički sustav vrijednosti (poštenje), uspješnije surađuju s drugima, razvili su bolje vještine učenja, bolje razumiju demokraciju. Osim toga, više postavljaju pitanja i sudjeluju u grupnim raspravama na nastavi, razgovaraju o vlasti-

Dakle, od poznatih zaštitnih čimbenika kod mladih Metkovića prisutno je manje rizično provođenje slobodnog vremena, značajno češće prakticiranje religioznosti, upornost, više razgovora o budućnosti i više pozitivnog gledanja na budućnost. Naglašena je i njihova odgovornost i razmišljanje o posljedicama postupaka, odlučniji su u obrani svojih stavova, otporniji na pritisak vršnjaka, brže se oporavljaju od neugodnih iskustava od kojih uče za budućnost, te imaju manje droge oko škole.

U Metkoviću se kontinuirano i koordinirano, upravo kroz projekt Zdravi grad, provodila

prevencija ovisnosti. Godine 1993. stručni je tim krenuo u edukaciju Glasserove Teorije izbora i Realitetne terapije. Provodila se edukacija edukatora (učitelja i učenika), te niz predavanja, radionica, parlaonica, emisija na lokalnoj radio-postaji i županijskoj televiziji. Sve je ciljano provedeno paralelno na tri razine: s učenicima, roditeljima i učiteljima. Školska je liječnica ostvarila velik broj radionica unutar škola i dovela u škole različite

projekte: ŠKOLA KOJA PROMIĆE ZDRAVLJE (UNICEF), ŠKOLA DEMOKRACIJE (Hrvatska mreža zdravih gradova), KVALITETNA ŠKOLA, EKOLOŠKI PROJEKTI (Regionalni centar za zaštitu okoliša Srednje Europe).

Unutar projekta Zdravi grad organizirana su i Savjetovališta za mlade, brak i obitelj, za stradalnike Domovinskog rata, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti, Klub liječenih alkoholičara, u kojima se provodila individualna, grupna i obiteljska terapija.

U tim projektima naši su partneri bili: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije, Hrvatska mreža zdravih gradova, gradska i županijska vlast, Dom zdravlja Metković, škole, Centar za socijalnu skrb, Crkva, Crveni križ, UNICEF, Norveška vlada, Regionalni centar za zaštitu okoliša srednje i istočne Europe (REC).

Od rizičnih čimbenika zadržali su strah od školskog neuspjeha zbog roditeljskih reakcija, te elemente stresa. Od dokazanih zaštitnih čimbenika unutar obitelji, učenici iz Metkovića provode više vremena kod kuće od svojih vršnjaka iz drugih gradova. Kod kuće čitaju, gledaju TV, pomažu u poljoprivrednim poslovima, uče. Dominantna im je vrijednost živjeti u skladu s učenjem svoje vjere i zato sebe značajno češće svrstavaju među uvjerenne vjernike. Metkovska obitelj značajno više odlazi zajedno u crkvu.

Od rizičnih čimbenika više od drugih ističu ponašanja majke koja stalno prigovara, viče i brani ono što je drugim vršnjacima dopušteno, a i strah od roditeljskih reakcija na školski neuspjeh.

Asja Palinić Cvitanović, dr. med.,
koordinatorka projekta
asja.cvitanovic@du.htnet.hr